

SKAIDROJUMI

Andra Vaičuļa komentāriem Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu kūdras izstrādes uzņēmuma SIA „OLAINES KŪDRA” ieguves lauku paplašināšanai.

Par plūdu risku

A. Vaičuļa komentārs par plūdu riskiem ir ņemts ērā un Ziņojumā ir veikti attiecīgi labojumi. Kopumā piekrītot aizrādījumam, ka plūdu risks sakarā ar virszemes noteces pieaugumu no kūdras ieguves laukumiem ir bīstams, no Ziņojuma ir izņemts 10. attēls, kurš bija pretrunā ar 14. attēlu. Šāda neprecizitāte ir skaidrojams ar to, ka modelēšanas rezultāti ne vienmēr ir vērtējami kvantitatīvi absolūtajās vērtībās. Tas drīzāk ir instruments, lai hidroģeoloģiskos procesus novērtētu salīdzinošās kategorijās, vai citiem vārdiem sakot, hidroģeoloģiskais modelis var parādīt galvenās procesu norises tendences dabiskos un ārējo faktoru ietekmes apstākļos, kā arī šo tendenču attīstības virzienus.

Tomēr, oponējot A. Vaičuļa komentāros veiktajiem aprēķiniem, nepieciešams norādīt, ka matemātiski precizējot (no attēliem ir grūti nolasīt šīs vērtības) virszemes (t.i. „gruntsūdens”) vidējās ilggadīgās noteces vērtības aktīvajam kūdras slānim ir sekojošas:

- pirms kūdras slāņa noņemšanas – 52 mm/gadā;
- un pēc kūdras slāņa noņemšanas – 185 mm/gadā.

Tātad, saskaņā ar modelēšanas rezultātiem, virszemes noteces pieaugums aktīvajā kūdras slānī faktiski būs mazāks: t.i. - nevis $200 - 50 = 150$, bet gan $185 - 52 = 133$ mm/gadā.

Ir veiktas arī izmaiņas tekstā, kur norādīts, ka pēc purva izstrādes tiešā notece no purva iespējams pieaugs un līdz ar to var rasties jautājums, vai šādas noteces pieauguma rezultātā neradīsies plūdu draudi purvam pieguļošās teritorijās. Minēts, ka virszemes notecei raksturīga ātra nokrišņu un kušanas ūdeņu novadīšana virszemes ūdenstilpnēs, kas, iespējams, var ietekmēt maksimālos ūdenstilpņu ūdens līmeņus palu periodā. Tāpēc lai saprastu to, cik tas ir bīstami no plūdu draudu pozīcijām, kūdras izstrādes projektā ir jāveic attiecīgi hidroģeoloģiskie aprēķini par liekā ūdens novadīšanu un jāparedz preventīvie pasākumi, kā šos draudus novērst.

Par gruntsūdens līmeņa pazeminājumu

A. Vaičulis norāda uz Ziņojuma 36. lappusē teikto, ka „lieguma dienvidu daļā, kur purva nenoraktā daļa robežojas ar kūdras ieguves laukiem, ūdens noplūde no purva notiek ne tikai pa grāvjiem, kas šajā daļā ir maz, bet pa visu purva kontūru, jo lieguma teritorijā zemes virsma ir par 1-1,5 m augstāka nekā izstrādājamās kūdras laukos un pa robežu veidojas „avotainas” zonas ar intensīvu ūdens noplūdi”. Šis secinājums Ziņojumā attiecas uz jau esošo izstrādes laukumu, kas atrodas tīreļa dienvidu daļā, un bija domāts kā piemērs, ka līdzīgas līmeņa izmaiņas sagaidāmas arī plānotajā kūdras ieguves teritorijā. Tātad tiks paplašināts ieguves laukums, bet nevis tās izstrādes dziļums, kas ir būtiska atšķirība ar A. Vaičuļa izdarītajiem secinājumiem.

Ziņojuma teksts ir papildināts ar skaidrojumu, ka, salīdzinājumā ar modelēšanas rezultātiem, reāli dabā visticamāk gruntsūdens līmeņa izmaiņas kūdras ieguves rezultātā būs daudz

mazākas par modelētajām. Te, pirmkārt, jāmin tas apstāklis, ka aprēķiniem visam 1,5 metrus biežajam slānim modelī ir izmantots kūdras filtrācijas un ūdensatdeves koeficients, attiecīgi – 0,5 m/d un 0,05, kas faktiski raksturīgs tikai dažus desmitus centimetrus biežajam virsējam kūdras slānim. Pieaugot kūdras dziļumam (sākot apmēram ar 0,3 m), šo parametru vērtības strauji samazinās, kas modeļa aprēķinos netiek ņemts vērā. Tātad, faktiski modelētais ūdens līmeņa pazeminājuma attālums no kūdras izstrādes laukuma robežas būs ievērojami mazāks, ko arī apstiprina veiktie novērojumi jau esošo izstrādes laukumu piegulošajās teritorijās. Bez tam, pa purva perifēriju esošie dabīgie avoti kalpos kā gruntsūdeņu līmeņu stabilizatori, jo gruntsūdens līmenis avota vietā var sākt kristies tikai pēc pilnas pašu avota izzūšanas.

A. Vaičuļa aizrādījums par Ziņojumā izdarīto secinājumu, ka „visdrīzāk pēc kūdras slāņa ūdens līmeņa pazemināšanās līdz aktīvā slāņa (0.25 m) apakšai, praktiski tiks pārtraukta horizontālā notece un līdz ar to turpmākā līmeņa krišanās blakus teritorijās apstāsies”. Aizrādījums ir ņemts vērā un teksts ir koriģēts – „pēc kūdras slāņa ūdens līmeņa pazemināšanās līdz aktīvā slāņa (0.25 m) apakšai, būtiski samazināsies horizontālā notece un līdz ar to būtiski palēnināsies turpmākā līmeņa krišanās blakus teritorijās”.